

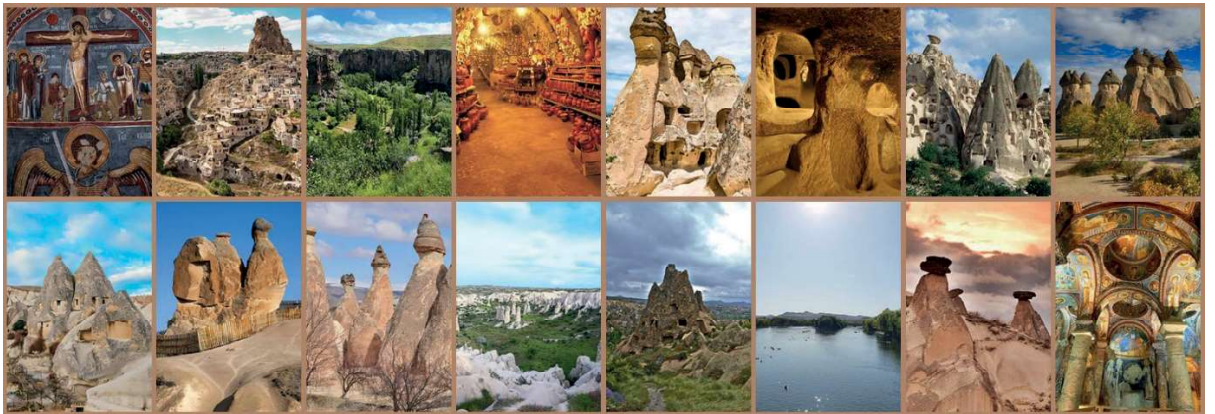
Paşabağları
(Murat Gülyaz Arşivi)

KAYALIK KAPADOKYA’NIN TURİZM ROTALARI

Muhammed Ali ERMAN*

Dünyanın en ilginç jeolojik oluşumlarına sahip olan ve bugün Kapadokya olarak adlandırılan bölge Nevşehir, Aksaray, Niğde, Kırşehir ve Kayseri illerinin bulunduğu alanı kapsamaktadır. Bölgenin en önemli bölümü ise Kayalık Kapadokya olarak anılmaktadır. UNESCO Dünya Miras Listesi’nde 1985 yılında 357. sırada “Göreme Millî Parkı ve Kapadokya” olarak kayıtlı bulunan Kapadokya, doğal yapısı ve kültürel çeşitliliği ile haklı olarak dünyadaki özgün yerini almıştır. Bölge eşsiz doğal yapısı sebebiyle her yıl milyonlarca turisti ağırlamakta ve ziyaretçilerine benzersiz bir doğa deneyimi sunmaktadır. Peribacaları, vadileri, yer altı şehirleri, ören yerleri, inanç mekânları, kaya oyma mekânları ve müzeleri gibi doğal ve kültürel zenginlikleriyle büyülu ve gizemli bir bölge hâline gelen Kapadokya, binlerce

kilometre uzaktan gelen misafirlere ev sahipliği yapmaktadır. Bu büyüleyici coğrafyayı keşfetmek isteyenler için doğru rotaları belirlemek, Kapadokya’nın eşsiz güzelliklerini tam anlamıyla deneyimlemek adına büyük önem taşımaktadır. Kayalık Kapadokya bölgesini kapsayan turizm sahası için bugüne değin farklı kurum ve kuruluşlarca rota çalışmaları gerçekleştirilmiş ve hatta bu yönde çeşitli akademik çalışmalar yapılmıştır. Bu minvalde kültür, inanç, gastronomi, kırmızı, mavi, yeşil gibi farklı temalarda gerçekleştirilen rota çalışmalarının yanı sıra, “mix” olarak tanımlanabilecek ve turizm acenteleri tarafından ziyaretçilerin hem doğal hem de kültürel zenginlikleri bir arada deneyimlemelerini sağlamayı hedefleyen rota çalışmaları da bulunmaktadır.

Resim 1. Go Türkiye tarafından oluşturulan turizm rotaları üzerindeki destinasyonlarla ilgili görseller

Kaynak: <https://cappadocia.goturkiye.com/tr/kapadokya-rotalari>

*Muhammed Ali ERMAN, Nevşehir Valiliği, AB ve Dış İlişkiler Koordinatörü

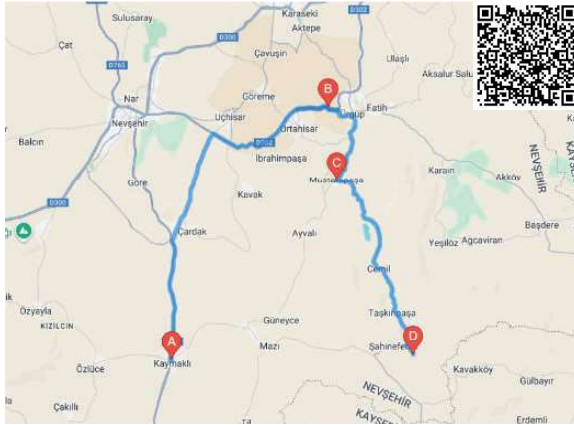
Bu çalışmalardan ilki T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Ahiler Kalkınma Ajansı iş birliğiyle oluşturulmuş olan “discovercappadocia.com” adlı sitede yer alan “Red, Blue, Green ve Faith” başlıklarında hazır rotalardır (Resim 1).

Kaynak: www.discovercappadocia.com

Red Tour (Kırmızı Tur)

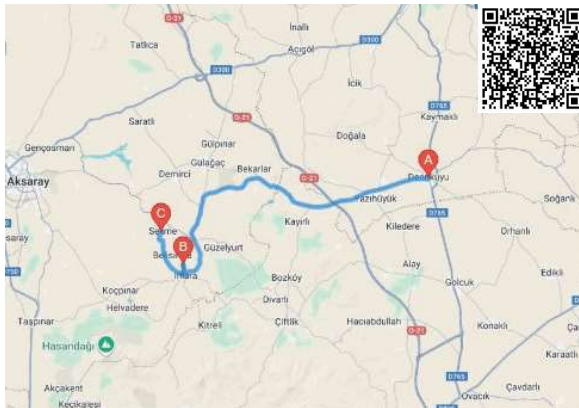
Red Tour (Kırmızı Tur), Devrent Vadisi (A) ile başlamakta ve sırasıyla Zelve & Paşabağları Açık Hava Müzesi (B), Avanos (C), Göreme Açık Hava Müzesi (D), Göreme Panoramik Seyir Noktası (E) ve Uçhisar (F) ile tamamlanmaktadır. Kırmızı Tur bu yönüyle, Kapadokya'nın peribacalarını, vadilerini, açık hava müzelerini ve panoramik manzaralarını keşfetmek isteyenler için ideal bir rota sunmaktadır.

Kaynak: www.discovercappadocia.com

Blue Tour (Mavi Tur)

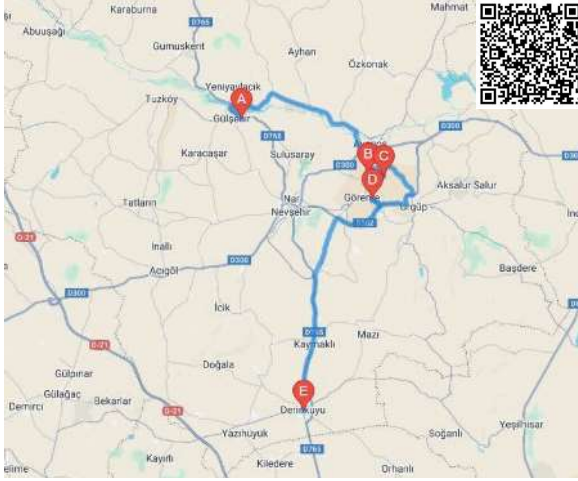
Blue Tour (Mavi Tur), Kapadokya'nın tarihsel ve doğal güzelliklerini keşfetmek isteyenler için hazırlanmış bir diğer popüler rotadır. Bu rota, Kaymaklı Yer Altı Şehri (A) ile başlamakta ve sırasıyla Üç Güzeller Peri Bacaları (B), Mustafapaşa (Sinassos) Köyü (C) ve Sobesos Antik Kenti (D) ile devam etmektedir. Mavi Tur, yer altı şehirleri, antik kentler ve geleneksel köylerle Kapadokya'nın tarihsel ve kültürel mirasını ön plana çıkarmaktadır.

Kaynak: www.discovercappadocia.com

Green Tour (Yeşil Tur)

Green Tour (Yeşil Tur) ise, Derinkuyu Yer Altı Şehri (A) ile başlayarak Ihlara Vadisi (B) ve Selime Manastırı (C) ile devam etmektedir. Yeşil Tur, Kapadokya'nın yer altı şehirlerini, muhteşem kanyonlarını ve tarihî manastırlarını bir arada sunarak ziyaretçilere unutulmaz bir deneyim vaat etmektedir.

Kaynak: www.discovercappadocia.com

Cappadocia Faith Route – 1 / Christianity (Kapadokya İnanç Rotası – 1 / Hristiyanlık)

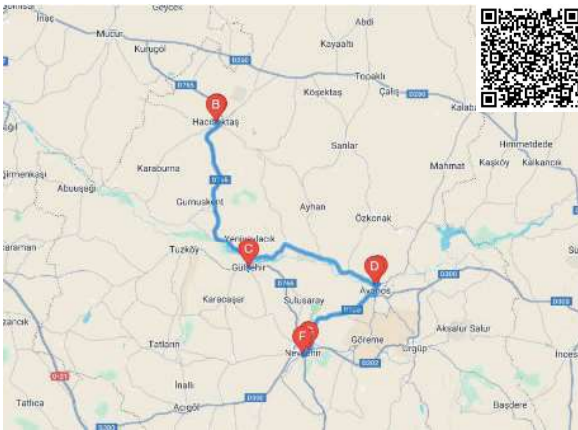
Cappadocia Faith Route – 1 / Christianity (Kapadokya İnanç Rotası – 1 / Hristiyanlık), bölgenin dinî mirasını keşfetmek isteyenler için hazırlanmış özel bir rotadır. St. Jean Kilisesi (A) ile başlayan rota, Çavuşin köyü (Çavuşin Kilisesi) (B), Zelve & Paşabağları Açık Hava Müzesi (C), Göreme Açık Hava Müzesi (D) ve St. Theodoros Trion Kilisesi (E) ile devam etmektedir. Rota, Kapadokya'nın Erken Hristiyanlık Dönemi'ne ait kiliseleri, manastırları ve dinî yaşamın izlerini bir araya getirerek ziyaretçilere derin bir tarihsel ve manevi deneyim sunmaktadır.

Kaynak: www.discovercappadocia.com

Cappadocia Faith Route – 2 / Christianity (Kapadokya İnanç Rotası – 2 / Hristiyanlık)

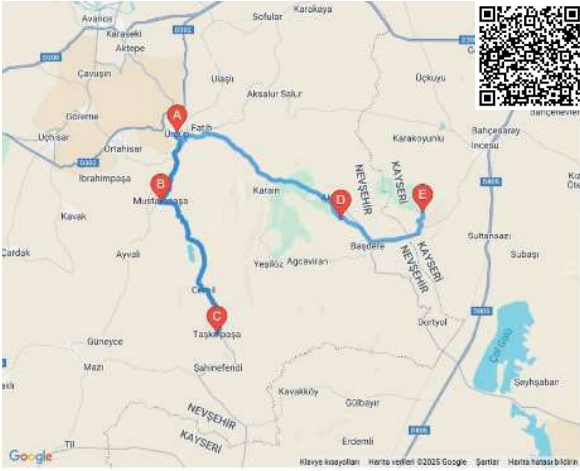
Cappadocia Faith Route – 2 / Christianity (Kapadokya İnanç Rotası – 2 / Hristiyanlık), bölgenin zengin dini mirasını daha derinlemesine keşfetmek isteyenler için hazırlanmış bir rotadır. Üzümlü Kilise (A) ile başlayan rota, Aziz Nino Kilisesi (B), Pancarlık Kilisesi (C), Aios Konstantinos - Eleni Kilisesi (D), St. Nicholas Manastırı (E), Keşlik Manastırı (F) ve St. Theodoros Kilisesi (G) ile devam etmektedir. Bu rota da, Kapadokya'nın Erken Hristiyanlık Dönemi'ne ait kiliseleri, manastırları ve dinî yaşamın izlerini bir araya getirerek ziyaretçilere derin bir tarihsel ve manevi deneyim sunmaktadır.

Kaynak: www.discovercappadocia.com

Cappadocia Faith Route – 3 / Islam (Kapadokya İnanç Rotası – 3 / İslam)

Cappadocia Faith Route – 3 / Islam (Kapadokya İnanç Rotası – 3 / İslam), bölgenin İslami mirasını ve manevi atmosferini keşfetmek isteyenler için hazırlanmış bir rotadır. Hacı Bektaş-ı Veli Türbesi (A) ile başlayan rota, Bektaş Efendi Türbesi (B), Gülşehir Karavezir Camii (C), Alaaddin Camii (D), Avanos Ulu Camii (E), Damat İbrahim Paşa Külliyesi (F) ve Hasan Emmi Türbesi (G) ile devam etmektedir. Rota, Kapadokya'nın İslami tarihine ışık tutan önemli yapıları bir araya getirerek ziyaretçilere derin bir kültürel ve manevi deneyim sunmaktadır.

Kaynak: www.discovercappadocia.com

Kapadokya’da kültür turizmini öncelikleyen bir diğer rota çalışması, “Kapadokya Turizm Bölgesi Altyapı Hizmet Birliği (KAP-HİB)” tarafından hibe programı kapsamında gerçekleştirilen “Kapadokya Kültür Yolu” projesinin bir çıktısı olan “Rota Kapadokya”dır.

Proje uygulayıcısı kuruluş tarafından Kapadokya Kültür Yolu, Arseniy isimli bir din adamının Kapadokya’daki kutsal mekânları ziyareti esnasında kullandığı güzergâhlara dayandırılmaktadır. Kuruluş, Arseniy’in yürüdüğü güzergâhı esas alarak bu yürüyüş yolunu uluslararası standartlara uygun bir rota hâline getirmeyi amaçlamıştır.

Rota, Şahinefendi, Taşkınpaşa, Cemil Köyü, Mustafapaşa, Ortahisar, Göreme, Çavuşin Köyü, Ürgüp, İbrahimpaşa köyü ve Avanos olmak üzere toplam 10 duraktan oluşmaktadır (Resim 2). Proje gerçekleştircileri 48 farklı inanç, kültür ve gastronomi merkezini, gün ve renk kategorisine göre düzenleyerek, ziyaretçilerin ilgisine sunmaktadır.

Kapadokya’daki bir diğer rota çalışması, Türkiye’nin resmî turizm platformu GoTürkiye’nin bir parçası olan cappadocia.goturkiye.com web sitesi üzerinden yer almaktadır. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (TGA) tarafından yönetilen bu platform, bölgenin en özel rotalarını ve deneyimlerini gezginlerle buluşturmaktadır.

Cappadocia Faith Route – 4 / İslam (Kapadokya İnanç Rotası - 4 / İslam)

Cappadocia Faith Route – 4 / İslam (Kapadokya İnanç Rotası - 4 / İslam), bölgenin İslami mirasını ve tarihini keşfetmek isteyenler için hazırlanmış bir rotadır. Ürgüp Temenni Tepesi ve Ürgüp Ulu Camii (A) ile başlayan rota, Mustafapaşa Ulu Camii (B), Taşkınpaşa Medresesi (C), Arpacızade Türbesi (D) ve Türesan Veli Türbesi (E) ile devam etmektedir. Rota, Kapadokya’nın İslami kültürünü yansıtan önemli yapıları bir araya getirerek ziyaretçilere derin bir tarihsel ve manevi deneyim sunmaktadır.

Bu sitede:

Mini Kapadokya Turu (Güvercinlik Vadisi-Uçhisar Kalesi-Cevizlibağ-Göreme Açık Hava Müzesi-Paşabağları ve Zelve-Avanos-Devrent Vadisi-Ürgüp-Ortahisar Kalesi),

Göreme-Ihlara (Nevşehir Kalesi-Kaymaklı ve Derinkuyu Yer Altı Şehirleri-Ihlara Kanyonu-Aşıklı Höyük Arkeolojik Alanı-Kızılçukur Vadisi),

Ürgüp-Soğanlı (Mustafapaşa köyü ve kiliseleri-Cemil köyü ve kiliseleri, manastırı-Damsa Vadisi (Taşkınpaşa tarihî anıtı)-Şahinefendi Sobesos Arkeolojik Alanı ve peribacaları-Soğanlı Vadisi (peribacaları, güvercinlik ve kiliseler),

Nevşehir-Hacıbektaş (Gülşehir – Açık Saray-St. Jean Kilisesi-Hacı Bektaş Müzesi ve Arkeoloji Müzesi-Kızılırmak Dereboyu),

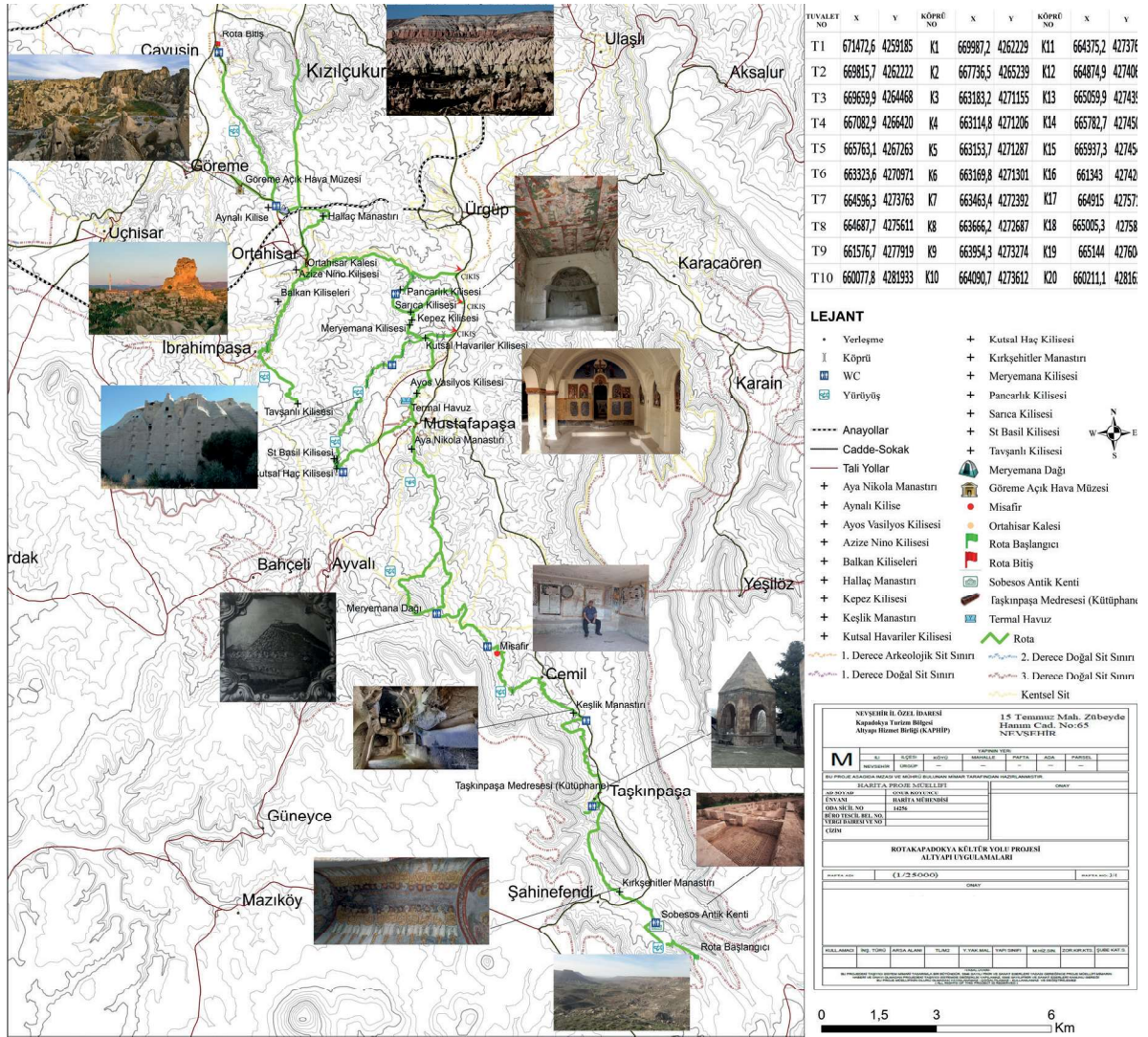
Trekking-Doğa (Uçhisar Ak Vadi-Göreme Bağlıdere Aşk Vadisi-Çavuşin Güllüdere Vadisi-Kızılçukur Vadisi-Meskendir Vadisi-Mustafapaşa köyü-Gomeda Vadisi-Üzengi Vadisi) olmak üzere beş farklı rota sunulmaktadır.

Rota çalışmaları sadece kurumsal düzeyde ele alınmamış aynı zamanda bilimsel çalışmalara da konu olmuştur. Bu yönde de Nevşehir’in turizm rotaları, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Turizm Araştırmaları Enstitüsü bünyesinde bir doktora çalışmasında ele alınmıştır.

Bu rota, diğer rotalardan farklı olarak **gastronomiyi** merkeze almaktadır. Çalışma, gastronomi rotalarını oluştururken ziyaretçiler ve seyahat acenteleri tarafından sıklıkla kullanılan ve “discovercappadocia.com” adlı web sitesinde konumları yer alan Kırmızı, Mavi ve Yeşil tur rotalarını merkeze alarak gastronomi merkezleri belirlemiştir.

Yine Nevşehir Valiliği Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Koordinatörlüğü ve Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü tarafından alanında uzman kişilerle oluşturulan komisyonlar marifetiyle

bölge turizminin çeşitlendirilmesi adına 2024-2028 yıllarına ait Turizm Strateji Eylem planı hazırlanmıştır. Bu eylem planındaki temalardan biri de “Rotalar” temasıdır. Bu temada en dikkat çekici hedeflerden biri “**Gece Rotası**” kavramıdır. Bu kavram, yenilikçi rotalar çerçevesinde gayet heyecan verici durmaktadır. Bölge turizminin ziyaretçi yönetimi açısından gece rotalarına kaydırılması, bu denli önemli bir turizm merkezinin fiziksel ve sosyal kapasitesini rahatlatmak açısından son derece faydalı görünmektedir.

Resim 2. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Ahiler Kalkınma Ajansı iş birliğiyle KAP-HİB tarafından oluşturulmuş Kültür Rotası

Kaynak: <https://kapadokyakulturyolu.com.tr/tr/proje>

Seçilmiş Kaynakça

Aydemir, D. A., & Aydın, Ş. (2023). *Yöresel gastronomik ürünlerin değerlendirme kriterleri ile analizi ve coğrafi bilgi sistemleri aracılığıyla Kapadokya Bölgesi gastronomi rotalarının geliştirilmesi*. Doktora tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

Güngör, Ş. (2019). Nevşehir, İçinde, Kozak, N. (Editör), *Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi*, <https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/nevsehir> (Erişim tarihi: 04.03.2025).

Erman, M.A. & Memişoğlu, T. Nevşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2023). *Kapadokya Bölgesi Nevşehir İli Tanıtım Stratejisi ve Eylem Planı* (2024-2028). (Ed. M.A. Erman), Nevşehir.

<https://kapadokyakulturyolu.com.tr/tr> (Erişim tarihi: 04.03.2025).

<https://www.discovercappadocia.com/tr> (Erişim tarihi: 04.03.2025).

<https://cappadocia.goturkiye.com/tr/kapadokya-rotalari> (Erişim tarihi: 04.03.2025).